

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 28. oktobrī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2022/0288(COD)

14244/22
ADD 3

UD 225
CODEC 1640
COARM 223
CRIMORG 147
ECOFIN 1118
ENFOPOL 534
IA 169
JAI 1397
MI 790

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2022. gada 27. oktobris

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-*jas* dok. Nr.: SWD(2022) 299 final

Temats: KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS Pavaddokuments dokumentam Eiropas Parlamenta un Padomes regula par šaujamočū, to būtisku sastāvdaļu un munīcijas importa, eksporta un tranzīta pasākumiem un ar kuru īsteno 10. pantu Apvienoto Nāciju Organizācijas Protokolā par šaujamočū, to detaļu, sastāvdaļu un munīcijas nelikumīgu ražošanu un tirdzniecību, kas pievienots Konvencijai pret transnacionālo organizēto noziedzību (ANO Šaujamočū protokols) (pārstrādāta redakcija)

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2022) 299 *final*.

Pielikumā: SWD(2022) 299 *final*

Briselē, 27.10.2022.
SWD(2022) 299 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

Pavaddokuments dokumentam

Eiropas Parlamenta un Padomes regula

par šaujamočū, to būtisku sastāvdaļu un munīcijas importa, eksporta un tranzīta pasākumiem un ar kuru īsteno 10. pantu Apvienoto Nāciju Organizācijas Protokolā par šaujamočū, to detaļu, sastāvdaļu un munīcijas nelikumīgu ražošanu un tirdzniecību, kas pievienots Konvencijai pret transnacionālo organizēto noziedzību (ANO Šaujamočū protokols) (pārstrādāta redakcija)

{COM(2022) 480 final} - {SEC(2022) 330 final} - {SWD(2022) 298 final}

Kopsavilkuma lapa
ES regulas par civilām vajadzībām izmantojamu šaujamoču importu, eksportu un tranzītu pārskatīšanas ietekmes novērtējums
A. Rīcības nepieciešamība
Pamatojums. Risināmā problēma
<p>Spēkā esošie noteikumi par šaujamočiem tiek apieti, un tā rezultātā šaujamoči kontrabandas ceļā tiek novirzīti uz ES. Šie nelikumīgie šaujamoči ir līdzekļi, ko izmanto, lai veiktu noziedzīgus nodarījumus, arī terorismu. Eksporta laikā pastāv šaujamoču novirzīšanas risks, kas sekmē šaujamoču nelikumīgu apriti un veicina nestabilitāti un organizēto noziedzību visā pasaulē. Turklāt regulas novērtējumā jo īpaši tika uzsvērts, ka šaujamoču regulas pievienoto vērtību ierobežo tas, ka valstu noteikumi un procesi nav patiesi saskaņoti. Uzņēmēji joprojām saskaras ar administratīvu slogu civilām vajadzībām izmantojamo šaujamoču importa un eksporta jomā. Šo problēmu cēloņi ir šādi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informācijas apmaiņas trūkums par izlūkdatiem, konfiskācijām, šaujamoču tranzītu, atteikumiem piešķirt eksporta atļaujas; • kontroles un riska novērtējuma trūkums, lai atklātu drošības problēmas un tendences un pārlicinātos par eksportēto šaujamoču atbilstošu galīgo izmantojumu; • nepietiekama sadarbība starp muitas un licencēšanas iestādēm, lai pārbaudītu pārveidojamus vai dezaktivētus ieročus nolūkā nepieļaut novirzīšanu un mazināt administratīvo slogu likumīgajiem ražotājiem un tirgotājiem; • neskaidrs tiesiskais regulējums, kas rada iespēju veikt atšķirīgu interpretāciju valsts līmenī un pieņemt dažādus noteikumus un attiecīgi izraisa neatbilstības, kā arī kompetento iestāžu veiktu atšķirīgu interpretāciju (piem., pārklāšanās ar Padomes Kopējo nostāju 2008/944/KĀDP par militārā ekipējuma eksporta kontroli); • Regulas (ES) Nr. 258/2012 un citu ES un dalībvalstu tiesību aktu saskaņotības trūkums attiecībā uz šaujamočiem.
Mērķi, ko paredzēts sasniegt ar šo iniciatīvu
<p>Ar šo iniciatīvu ir paredzēts saskaņot valsts noteikumus par šaujamoču, to būtisko daļu un munīcijas importa un eksporta atļaujām civilo darījumu kontekstā, lai mazinātu administratīvo slogu ekonomikas dalībniekiem. Turklāt paredzams, ka ar šo iniciatīvu tiks stiprinātas kompetento iestāžu spējas novērst un apkarot šaujamoču kontrabandu un novirzīšanu. Šīs iniciatīvas mērķis ir īstenot trīs konkrētus mērķus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pilnveidot sistemātisku datu vākšanu par šaujamoču starptautisko apriti, kā arī par konfiskācijām; • nodrošināt koordinētu kontroli un riska novērtēšanu. Tas nozīmē, ka vispirms ir jānodrošina šaujamoču izsekojamība, pilnveidojot informācijas apmaiņu un sadarbību starp muitas un licencēšanas iestādēm. • Ir jānodrošina vienlīdzīgi konkurences apstākļi un jāmazina administratīvais slogs ekonomikas dalībniekiem un šaujamoču lietotājiem, izveidojot vienotus procesus un kontroles mehānismus.
ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība
<p>Tā kā ES ir telpa bez iekšējām robežām, kurā notiek preču brīva aprīte un personu brīva pārvietošanās, ES līmenī ir vienlīdz svarīgi, lai būtu spēkā kopīgi noteikumi par šaujamoču, to detaļu un munīcijas importu un eksportu. Minēto jautājumu risināšanu var veikt tikai ES līmenī, jo valstu tiesību aktu</p>

dažādība tieši ietekmē ES iekšējo tiesību (Šaujāmieroču direktīvas) efektivitāti un vienotu interpretāciju. Regulējuma atšķirības var arī radīt juridiskas nepilnības, ko varētu izmantot noziedznieki. Atšķirības eksporta, importa un tranzīta atļauju piešķiršanas procedūrās un kontrolēs dažādās dalībvalstīs ir pretrunā pašai koncepcijai par ES ekskluzīvo kompetenci ārējās tirdzniecības jomā.

B. Risinājumi

Apsvērtie legīslatīvie un nelegīslatīvie politikas risinājumi. Vēlamais risinājums. Pamatojums.

Papildus ieteikuma tiesību pieejai (1. risinājums), kas vērsta uz ieteikumiem/pamatnostādņem un atgādinājumu adresēšanu iestādēm par jau piemērojamiem tiesību aktiem, ir novērtēti vēl divi legīslatīvi risinājumi, un par vēlamāko ir atzīts 3. risinājums.

- 1. risinājums: ieteikuma tiesību pieeja.

Galvenā uzmanība tiktu pievērsta tam, lai pilnībā īstenotu Komisijas 2018. gada ieteikumu par tūlītējiem pasākumiem, lai uzlabotu šaujāmieroču, to detaļu, būtisku sastāvdaļu un municijas eksporta, importa un tranzīta pasākumu drošību.

Šo risinājumu papildinātu konkrētāku norāžu un ieteikumu iekļaušana. Piemēram, tiktu uzskaitītas ziņas, kas šaujāmieroču licencēšanas iestādēm būtu jāidentificē un jāreģistrē importa un eksporta veikšanas laikā, tiktu modernizēta un pilnveidota Parasto ieroču eksporta kontroles informācijas sistēma (*COARM*), pārskatīti kopējie riska kritēriji (KRK) un standarti, apkopota laba prakse saistībā ar vienkāršotām procedūrām.

- 2. risinājums: spēkā esošā tiesiskā regulējuma precizēšana.

Precizējums novērstu neskaidrības piemērojamo tiesību aktu interpretācijā (piem., reģistrējamās informācijas veids, konkrētu ieroču un daļu klasificēšana par šaujāmieročiem), tiktu izveidots skaidrs juridiskais pamats, lai pieprasītu kompetentajām iestādēm izmantot esošās sistēmas informācijas apmaiņai, tiktu veikta pašreizējo vienkāršoto procedūru saskaņošana, termiņu saskaņošana, importētāju un eksportētāju funkciju precizēšana un regulas darbības jomas saskaņošana ar ES iekšējiem noteikumiem (tās pašas ieroču kategorijas, tie paši ekonomikas dalībnieki). Īstenojot šo risinājumu, lielākā daļa 1. risinājumā minēto pasākumu tiktu iekļauti regulas tekstā.

- 3. risinājums: jauni tiesību aktu noteikumi.

Šis risinājums balstītos uz 2. risinājumu un papildinātu to, kā arī iekļautu tajā jaunus tiesību aktu noteikumus. Tas nodrošinātu importētu un eksportētu šaujāmieroču pilnīgu izsekojamību, piemēram, obligātu importa marķēšanu, daļēji gatavu daļu importa ierobežošanu, ļaujot tās importēt tikai tirgotājiem, datorizētu datu reģistru, tiešā lietotāja apliecības tādu šaujāmieroču eksportam, kuri ir aizliegti vai uz kuriem attiecas atļauja (A un B kategorija), pārbaudes pēc nosūtīšanas. Tādējādi valstu iestādēm būtu jāapmainās ar statistiku un jāuzlabo informācijas apmaiņa starp licencēšanas iestādēm un muitas dienestiem. Īstenojot šo risinājumu, tiktu ieviesti arī jauni vienkāršojumi (pagaidu imports, vispārējā eksporta atļauja, e-procedūras) un tiktu novērsta darbības jomas pārklāšanās ar ES noteikumiem par militāro iekārtu eksportu (Kopējā nostāja 2008/944/KĀDP), attiecinot tos tikai uz visiem civilajiem darījumiem.

- 3.a risinājums: jauni tiesību aktu noteikumi, nemainot mijiedarbību ar kopējo nostāju.

Šis risinājums būtu būtībā līdzīgs 3. risinājumam, taču ar vienu izņēmumu: tā vietā, lai ievērotu Šaujāmieroču direktīvas loģiku, nošķirot militāros un civilos darījumus, regulā tiktu saglabāta atsauce uz "šaujāmieročiem, kas īpaši izstrādāti militāram lietojumam".

Minētajam 3. risinājumam būtu augstākā ES pievienotā vērtība. Pilnīga darbības jomas saskaņošana ar Šaujāmieroču direktīvas darbības jomu (kodificēta 2021. gadā) nozīmētu to, ka ar regulu tiktu reglamentēti visi civilām vajadzībām izmantojamo šaujāmieroču civilie darījumi, citstarp automātisko šaujāmieroču, pusautomātisko šaujāmieroču ar lieljaudas aptverēm vai pusautomātisko garstobra šaujāmieroču ar salokāmu vai izbīdāmu laidī tirdzniecība civilpersonām. Tāpat kā tas ir Šaujāmieroču

direktīvas gadījumā, arī regula neattiektos uz darījumiem starp valdībām vai pārdošanu militārajiem vai bruņotajiem spēkiem, un tas nozīmē, ka drošības un vienkāršošanas mērķus varētu sasniegt tikai attiecībā uz civilām vajadzībām izmantojamiem šaujamo ierociem. Jaunie ieviestie vienkāršojumi atbilstu ieinteresēto personu (ieroču mazumtirgotāju, ražotāju, mednieku un sporta šāvēju) pieprasījumiem mazināt administratīvo slogu un nodrošināt vienotu ES pieeju.

Kuru risinājumu katra no ieinteresētajām personām atbalsta?

Sabiedriskās apspriešanas laikā respondenti skaidri uzsvēra ES rīcības nepieciešamību. Gandrīz 70 % respondentu (75 % uzņēmumu pārstāvju) uzskatīja, ka ir svarīgi vai ļoti svarīgi, lai būtu spēkā kopīgi ES noteikumi par civilām vajadzībām izmantojamo šaujamo ierocņu importu no trešām valstīm un šādu šaujamo ierocņu eksportu uz trešām valstīm. Savukārt 62 % respondentu uzskatīja, ka ir nepieciešama ES intervence saistībā ar spēkā esošajiem noteikumiem par civilām vajadzībām izmantojamo šaujamo ierocņu importu, eksportu un tranzītu, un 59,5 % uzskatīja, ka ir vajadzīgi jauni instrumenti, lai pilnveidotu spēkā esošos noteikumus par civilām vajadzībām izmantojamo šaujamo ierocņu importu, eksportu un tranzītu. Valsts iestādes tam puda vēl lielāku atbalstu. Konfidenciālas apspriešanas laikā ar kompetentajām un tiesībsargājošajām iestādēm 76,66 % respondentu uzskatīja, ka ir svarīgi vai ļoti svarīgi, lai būtu spēkā kopīgi ES noteikumi par civilām vajadzībām izmantojamo šaujamo ierocņu importu no trešām valstīm, un 83,3 % respondentu uzskatīja, ka ir svarīgi vai ļoti svarīgi, lai būtu spēkā kopīgi ES noteikumi par šādu šaujamo ierocņu eksportu uz trešām valstīm. Sabiedriskajā apspriešanā iesniegto brīvā teksta iesniegumu analīze liecina, ka pastāv pārliecinošs pieprasījums pēc vienotiem ES noteikumiem, nevis papildu valsts procedūru pieņemšanas.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Vēlamā risinājuma (ja tāds ir; ja tāda nav, tad galveno risinājumu) priekšrocības

Paredzams, ka vēlamais risinājums (3. risinājums) ievērojami palīdzēs uzlabot dalībvalstu spēju novērst šaujamo ierocņu novirzīšanu un kontrabandu importa un eksporta laikā. ES līmeņa mehānisms, kura mērķis ir nodrošināt, lai konkrēts **trauksmes ieroča un signālieroča** modelis visā ES tiktu klasificēts vienā un tajā pašā muitas kombinētās nomenklatūras pozīcijā, sniegtu papildu drošības garantijas, nepieļaujot situāciju, ka pārveidojami modeļi atsevišķās dalībvalstīs tomēr netiek deklarēti kā šaujamo ieroci.

Nepārveidojamu trauksmes un signālieroču saraksta izveide saskaņā ar Īstenošanas direktīvu 2019/69 nodrošinātu automātisku šādu importētu ierocņu atzīšanu visā ES. Tādējādi tiktu uzlabota importa drošība, garantējot, ka tikai šajā sarakstā iekļautie ieroci nav šaujamo ieroci.

Efektīvākā rīcība nemarķētu šaujamo ierocņu novirzīšanas un nelikumīgas ražošanas novēršanai būtu **nepieļaut situācijas, kad privātpersonas importē daļēji gatavus šaujamo ierocus** un būtiskas daļas.

Šaujamo ierocņu izsekojamību (un tādējādi tirdzniecības drošību) būtiski uzlabotu **atļauju saņemšanai iesniegto datu reģistru pilnīga datorizācija** (un tas ierocņu tirgotājiem ik gadu sniegtu ieguvumu 1,5 miljonu EUR apmērā).

Ieviešot vienotu ES importa atļauju, uzdotot iestādēm pārbaudīt atbilstību un nosakot 60 dienu termiņu importa atļauju piešķiršanai, visiem importētājiem arī tiks radīti vienlīdzīgi konkurences apstākļi. Turklāt, ja **trešo valstu netiešā piekrišana šaujamo ierocņu tranzītam** vienmēr tiktu piešķirta pēc 20 dienām, šaujamo ierocņu tirgotāju izmaksas ik gadu samazinātos par vairāk nekā 56 000 EUR.

Vēlamā risinājuma (ja tāds ir; ja nav, tad galveno risinājumu) izmaksas

Īstenojot vēlamā risinājumu, radīsies papildu izmaksas valsts pārvaldei, jo priekšlikumā tiks paredzēts, ka licencēšanas iestādēm un muitas ir jāveic papildu pārbaudes (sk. tālāk iedaļu par ietekmi uz dalībvalstu budžetu). Tomēr faktiskā ietekme būs ierobežota, jo civilām vajadzībām izmantojamie šaujamo ieroci veido niecīgu daļu no kopējās tirdzniecības. IT sistēmu sadarbība arī vienkāršos muitas kontroles. Tā kā eksportētājiem galamērķa valstī būs jāiesniedz galīgā importa apliecinājums, ierocņu tirgotājiem ES

ik gadu varētu rasties kopējās izmaksas aptuveni 180 000 EUR apmērā. Turklāt, tā kā būs nepieciešams galalietotāja sertifikāts attiecībā uz A un B kategorijas eksportētajiem šaujamočiem, ieroču tirgotājiem ES ik gadu radīsies kopējās izmaksas aptuveni 720 000 EUR apmērā (tās kopīgi segs apmēram 20 000 ieroču tirgotāju, kas darbojas ES).

Ietekme uz uzņēmumiem, MVU un mikrouzņēmumiem

Dažādie risinājumi ir jo īpaši svarīgi mazajiem uzņēmējiem, kas veido 90 % no kopējā iesaistīto ekonomikas dalībnieku skaita. Tomēr 82 % no šaujamoču kopējā saražoto preču apgrozījuma veido lieli uzņēmumi (un 80 % no visiem uzņēmumiem atrodas tikai sešās dalībvalstīs), tāpēc šis priekšlikums tikai nedaudz ietekmētu MVU.

Ne 1., ne 2. risinājums nerada īpašu ietekmi uz MVU, jo abos šajos risinājumos netiek paredzētas būtiskas tiesiskā regulējuma izmaiņas un netiek radītas jaunas saistības. Abos risinājumos ir paredzēti vai nu ieteikumi, vai tiesiskā regulējuma precizējumi.

Tikai 3. risinājuma gadījumā rastos (ierobežotā mērā) izdevumi MVU, tāpat kā pārējiem ieroču tirgotājiem. Tas ir jo īpaši saistīts ar importa pierādījuma sistemātisku sniegšanu trešā — galamērķa — valstī. Tas neradītu īpašu papildu slogu eksportētājiem, jo šī informācija tiem jau ir pieejama un tie parasti to glabā turpmāku pārbaužu vajadzībām.

Uzņēmumu pārstāvji sabiedriskās apspriešanas laikā apšaubīja perspektīvu, ka 3. risinājuma gadījumā būtu nepieciešams galalietotāja sertifikāts attiecībā uz A un B kategorijas eksportētajiem šaujamočiem, tomēr nespēja kvantificēt šāda pasākuma ietekmi. Galvenās bažas ir saistītas ar nespēju noteikt faktisko galalietotāju galamērķa valstī. Šīs bažas mazina fakts, ka, īstenojot 3. risinājumu, regulā tiktu paredzēts, ka par galalietotāju tiktu uzskatīts tikai civilām vajadzībām izmantojamo šaujamoču faktiskais importētājs (t. i., ieroču tirgotājs) trešā valstī. Galveno slogu radītu vajadzība saņemt no importētāja autentificētu apliecinājumu neveikt šaujamoču reeksportu un nepārdot tos lietotājiem, kuri nav civilpersonas.

Nozīmīga ietekme uz valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm

Tiesiskā regulējuma un noteikumu precizēšana, skaidrāk nosakot muitas un licencēšanas iestāžu attiecīgos pienākumus, kopumā paredzētu lielāku muitas iesaisti nolūkā nodrošināt šaujamoču sūtījumu pārraudzību. Muitai būs jāīsteno nozares šaujamoču tiesību akti, jo īpaši nodrošinot to, ka trauksmes ieroči un signālieroči ir pienācīgi klasificēti un ka tiem ir pievienoti nepieciešamie dokumenti, vai arī to, ka daļēji gatavas daļas var importēt tikai ieroču tirgotāji. Ņemot vērā šaujamoču importa un eksporta nelielo apjomu (0,027 % no visa ES importa un 0,069 % no visa ES eksporta), kā arī faktu, ka muita neveic sistemātiskas kontroles, bet tikai fiziskas pārbaudes, pamatojoties uz riska profiliem, vai arī retrospektīvas dokumentāras pārbaudes, tiek uzskatīts, ka ietekme būs ierobežota.

Līdzīgā kārtā arī obligātas prasības noteikšana par konkrētas platformas izmantošanu informācijas apmaiņai par atteikumiem piešķirt atļaujas radītu ierobežotu ietekmi, ņemot vērā to, ka ik gadu izsniegto noraidījumu skaits ir neliels (aptuveni 30 atteikumi gadā).

Lai izveidotu datorizētu datu reģistru importa un eksporta atļaujām, lielākajā daļā dalībvalstu, domājams, būs vajadzīgs vienreizējs IT ieguldījums. Lai gan nešķīta, ka kāda dalībvalsts būtu gatava sniegt aplēsi, visas dalībvalstis, ar kurām tika veikta apspriešanās mērķtiecīgā apspriedē, uzskatīja, ka šādu ieguldījumu būtu iespējams veikt. Izmaksas lielā mērā kompensētu ieguvumi, ko sniegtu tieša savienojuma iespēja ar šaujamoču likumīgo īpašnieku valsts datu reģistriem un šaujamoču tirgotāju reģistriem.

Vai ir paredzama cita būtiska ietekme?

Novēršot šaujamoču nelikumīgas tirdzniecības draudus, visām paredzētajām iespējām būs pozitīva ietekme uz ES iedzīvotāju drošību.

Paredzētajos risinājumos tiktu pilnībā ievēroti Hartas 45. panta mērķi attiecībā uz ES pilsoņu pārvietošanās tiesībām, jo tas apstiprinātu viņu iespēju uz laiku pamest ES (un atgriezties) ar savu

personīgo šaujamieroci, ceļojot sporta vai medību nolūkos. Ar papildu vienkāršojumiem attiecībā uz kolekcionāriem vai muzejiem būtu jāatvieglo arī viņu pārvietošanās tiesības.

D. Turpmākā rīcība

Kad politika tiks pārskatīta?

Tiesību akta ietekmes novērtējums principā būtu jāveic ne agrāk kā piecus gadus pēc tiesību akta īstenošanas termiņa, lai nodrošinātu pietiekamu laiku iniciatīvas ietekmes izvērtēšanai pēc tam, kad tā būs pilnībā īstenota visās dalībvalstīs. Pirms šāda izvērtējuma tiktu sagatavoti īstenošanas ziņojumi, kā arī uzraudzības programma.